

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANUL XLIX.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseră garsondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrierile nefranate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N°. 250.

Joi, 6 (18) Noevre.

1886.

Brașov, 5 Novembre 1886.

Făcându o serioasă și amărunită analiză programului ce și l'a stabilit guvernul comun al monarhiei noastre a-lu urma în politica esternă și anume în cestiunea bulgară, așa precum l'a spus ministrul de esterne Kalnoky în delegațiunea ungară, ajungem la convingerea, că guvernului comun îi lipsesce energia d'a face opozițiune serioasă Rusiei.

Ministrul de esterne a spus delă început, că cele ce se petrec în interiorul Bulgariei nu-lu privesc și că monarhia noastră are să vegheze numai, ca natura și ființa principatului bulgar să rămână așa cum le-a creat tractatul din Berlin, să nu se pricinuescă independenței Bulgarilor nici o păgubire ce ar sta în contradicție cu tractatele.

Din cele întemplate până acum în Bulgaria, nimenea nu va putea dice, că libertățile și independența Bulgariei garantate de puteri au rămas neatinsse. Când un principie e silit să se părăsească tronul, când unui guvern i se ia puțința d'a pedepsi pe rebeli, când se agită în țară în contra legalității alegerilor și mării adunări naționale, când ucigași sunt reclamați a fi puși în libertate ca omeni cinstiți, și toate acestea la cererile și la amenințările unei puteri străine, nimenea nu mai poate susține, că acestea ar fi cestiuni curate interioare bulgare, pentru că nici un tractat nu dă vreunei puteri dreptul d'a se amesteca atât de adencu în afacerile dinăuntru ale unui stat, ale cărui libertăți și independență sunt recunoscute și garantate de toate puterile fără excepțiune.

După principiul ce-lu stabilește ministrul de esterne Kalnoky, ar pute orî când și orî ce putere se se amesteca în afacerile orî cărui stat, care prin nesuficiența mijlocelor de putere, de care dispune, nu poate face rezistență. Bine că purtarea generalului Kaulbars și prin el a Rusiei a atras Bulgarilor simpatie Europei, d'er cu ce folos se vor alege Bulgarii din aceste simpatii din depărtare? Camcă generalul Kaulbars n'a obținut nici un succes până acum, acesta ni se pare că e pr multu d'is. A obținut destul și încă pr multu. Totu ce au făcut și fac regența și guvernul bulgar până acum n'au avut și n'au succedut dorit, tocmai fiind că au pe partea lor numai simpatie puterilor, care nu sunt în stare să pună capet uneltirilor agenților ruși. Decă cu toate acestea se mai susțin regența și guvernul bulgar, acesta nu se datorește nicidecum acelor simpatii, ci curentului antirusesc, iubirei de libertate și de independență a poporului bulgar.

A mai d'is ministrul Kalnoky, că decă monarhia ar veni în situațiunea d'a interveni pentru apărarea tractatului din Berlin, îi sunt asigurate simpatia și cooperarea tuturor acelor puteri, care voesc să aperse tractatele europene.

E curios că se mai vorbește de tractatul din Berlin. Cestiunea egiptenă, cestiunea Barmului, cestiunea rumeliotă și acum cestiunea bulgară ore n'au sdrențuit destul acelu tractat? Și e întrebare, cari puteri mai stăruesc pentru apărarea ciuruitului tractat din Berlin după ce Rusia a dovedit prin fapte că nu vrea să soie de el? Germania a spus, că în Bulgaria n'are de apărare interese germane și că prin urmare, după cum însuși d. Kalnoky a dat a se ntelege, la altu ajutoru decât prin sfaturi, prin mediațiune cu vr'o vorbă bună, nu se poate aștepta monarhia noastră. Anglia a declarat, că numai în a doua linie o privește cele ce se petrec în peninsula balcanică și pressa ei nu are orî a afirmat, că în schimbul modificărilor din peninsula balcanică se mulțamește

Anglia cu compensațiune în altă parte. Franca nu se va strica cu Rusia, ea are alte planuri. Italia are mai multe interese la Marea mediterană decât în peninsula balcanică. Turcia e incapabilă d'a întreprinde o acțiune și însuși ministrul Kalnoky a condamnat-o ca pe o putere pe care Europa nu poate conta și a cărei atitudine pasivă inspiră numai îngrijiri puterilor. Pote că speră d. Kalnoky să se schimbe lucrurile așa precum doresce, d'er acesta e o cestiune a viitorului și asupra rezultatului nu ne putem pronunța. În starea actuală a lucrurilor situațiunea e așa precum am arătat-o.

A făcut, nu-i vorbă, ministrul Kalnoky o declarațiune în aparență importantă, că o ocu pare a Bulgariei, fi ea și numai parțială, sau trimiterea unui comisar ruș în Bulgaria, care s'ar amesteca în guvernarea țării, ar constringe pe monarhia noastră să ia o pozițiune hotărâtă față cu Rusia.

Am d'is că în aparență e importantă, pentru că ministrul a spus în discursul său, că Rusia a dat asigurarea, că nu va ocupa Bulgaria. Și nici nu are nevoie. Generalul Kaulbars face totu atâta trebă în Bulgaria ca și un comisar. A știut zădarnici până acum toate actele guvernului și ale Sobraniei, ba și-a văditu împlinită dorința d'a vedea pe deputații Sobraniei luându drumul către casă și Sobrania amânata pe timp nehotărît. Agentul diplomatic ruș în aparență, d'er în realitate comisar ruș, va continua înainte ca omeni să a pune bețe'n rôte regenței și guvernului bulgar în orî ce acțiune, care ar întreprinde-o.

D'er chiar o ocupațiune a Bulgariei e posibilă și încă fără să întempine opozițiune. Se cere la acesta numai consimțemântul Turciei și alu puterilor. Și apoi poate garanta d. Kalnoky că nu va putea obține Rusia și acesta consimțere, negreșit cu orecare condițiune, cari poate că nici nu i vor îngreua ajungerea scopului său?

Totu din espunerea ministrului de esterne isvoresc și temerile, că Bulgarii vor fi supuși încă la grele încercări, care cu puțință e să i împingă orî la supunere, orî la acte de desperare pentru salvarea libertății și independenței lor. Conte Kalnoky a fost întrebătu, decă admisibilă e întronisarea unui principie vasal ruș, aducerea unui ministru de război și a oficerilor ruși în Bulgaria. Ministrul a răspuns forte evasiv, pare că ar fi voit să nu i se fi pus acesta întrebare. A răspuns că numai atâta poate dice, că totu ce e egal cu o confiscare a independenței principatului autonom, cu un protectorat, nu e admisibil; d'er a adausu totodată, că greutatea zace în împrejurarea, că cum se se organizeze singur acestu principat, abia în desvoltare, fără ajutorul unui alu treilea, când îi lipsesc oficeri superiori, când între oficerii inferiori nu e disciplină, ș.a; că tratatul din Berlin a căutat să evite totu ce ar putea vătăma susceptibilitatea Rusiei, fiind acesta în natura lucrurilor; că nu e cu puțință, ce raportul încordat dintre Rusia și Bulgaria să rămână permanent, se va găsi un mijloc de îndulcire; că pentru definitiva regulare a stărilor bulgare este nendiosu necesară cooperarea Rusiei; că decă generalul Kaulbars a provocat animositatea contra sa și a Rusiei, vor trebui și Bulgarii să mai slăbescă din atitudinea lor; că nu se poate crea în Bulgaria o stare suportabilă și durabilă, fără restabilirea bunelor raporturi între Rusia și Bulgaria.

Pe ce ministrul Kalnoky se face aceste declarațiuni, nu era nevoie să facă o espunere de aproape trei ore asupra cestiunii bulgare. Acesta însemneză, că pentru susținerea păcii Bulgarii pot fi chiar sacrificați. Prin declarațiunile de mai sus, ministrul Kalnoky recunoște Rusiei dreptul de a procede în Bulgaria ca într'o provincie rusă și că puterile nu i vor

refusa nici principie vasal, nici ministru de război, nici oficer în Bulgaria. E destul ca acestu stat să se numescă „principatul autonom Bulgaria,” d'er cu principie, cu guvern și cu administrațiune rusescă, pentru că nu trebuie să se atingă „susceptibilitatea Rusiei.” Bulgarii trebuie să se împace cu Rusia, altu chip de scăpare nu e, așa și-a sfârșit contele Kalnoky declarațiunile.

Acum știu Bulgarii ce au de făcut: orî supunere, orî rezistență desperată. De aceste două alternative aternă și durarea seu turburarea păcii Europei.

Amânarea Sobraniei bulgare.

Ședința delă 13 Noevre n. a Sobraniei bulgare a fost cea din urmă în acesta sesiune extraordinară. Etă cele petrecute în acesta ședință:

Înainte ședinței s'a decis ca regenții Stambuloff și Mutkuroff, pentru a se conforma usurilor parlamentare, și în urma demisiunii d-lui Karaveloff, să ofere demisiunile lor adunării și ministrul să c'eră Sobraniei ca să-i realgă.

La începutul ședinței, președintele ceti telegramelor schimbate cu principele Waldemar și cu regele Danemarcei. Cea din urmă din aceste telegrama spune, că regele neacceptându tronul oferit fiului seu, refuză a primi deputațiunea adunării. Plecarea decă a acestei deputațiuni devine inutilă.

Președintele ceti apoi demisiunea d-lor Stambuloff și Mutkuroff. Aceștia declară, că unul din regenți a demisionat, și principele Waldemar refuzându tronul ce i s'a oferit, cred că trebuie și ei să remită puterea lor în mânele adunării.

Demisiunea d-lui Karaveloff e pusă la ordinea zilei. D. Slaveikoff și Mihailovsky, oratori ai opoziției, susțin că Sobrania nu este competentă pentru a primi acesta demisiune. D. Rizoff, unul din autorii revoluțiunii din Filipopoli, deși partisan alu guvernului, vorbește în sensul incompetenței mării adunări pentru a primi demisiunea d-lui Karaveloff. Elu spune, că decă Sobrania acceptă pe a acestui regent, trebuie să primescă și pe a celorlalți doi. Pe d'is, regenții ținându puterile lor delă o autoritate princiară, nu pot să se remită decât succesorului principelui Alecsandru.

D. Radoslavoff, prim-ministru, cere adunării să primescă demisiunea d-lui Karaveloff, declarându că în cazul contrar, guvernul întreg ar remite puterile sale în mânele adunării. Spune, în trecut, contrar celor spuse de d. Slaveikoff, că d. Karaveloff a luat partea sa până în ultimul moment de răspundere a celorlalți regenți, și că aceștia s'au opus pretențiunilor Rusiei. D. Radoslavoff propune decă adunării să numescă din nou pe regenți și să inlocuiască pe d. Karaveloff prin d. Jivkoff, președinte alu camerii.

D. Stoianoff, deputatul publicist popular, care a făcut de curend o campanie contra călătoriei generalului Kaulbars, pronunță un discurs umoristic în care spune, că regretă că a dat votul seu unui principie, care cere sfaturi, pentru a primi corona Bulgariei; elu adauge, că se îndoiesce de ecistența Europei, fiind că ea nu e represintată înaintea Sobraniei. Totuși ar trebui, dice elu, să se asigurăm de ecistența puterilor trimițându o deputațiune pe lângă diferitele cabinete. Se trece apoi la vot.

D. Stambuloff și Mutkuroff rămân regenți și adunarea le alătură pe d. Jivkoff ca să inlocuiască pe d. Karaveloff.

Camera mai numesce o deputațiune ce trebuie să se ducă pe lângă puteri, și desemneză pentru a face parte din ea pe d-nii Grecoff, Stoiloff și Kalceff. Adunarea se amână apoi pentru o dată nedeterminată.

SCRILE DILEI.

Emigrarea Săcilor în România le face multă bătaie de cap „patrioților”. În cauza acesta un „patriot” propune în „Magy. Polgár” ca kulturegyletiști să

ingrijescă mai întâiu de a împedeca emigrațiunea Săcilor în România și numai în a doua linie să-și bată capul cu edificări de școle, biserici etc., pentru că „fata de Săci, care a gustat odată apa dulce a Dimboviței este perdută pentru patria ei și pentru omenime, se demoralizează și devine obiectul imoralității altora“. Indemnă, ca „patrioții“ să se îngrijescă a-le da pâinea de lipsă pentru traiul vieții și încă înainte de sosirea anului nou să-i angajeze ca servitori, vizitii etc., pentru ca să nu mai fiă siliți a trece în România. — Dér atunci cu ce se fac banchetele?

—x—

Cetim în „Ellenzék“ un articol, în care autorul se plânge foarte mult *contra purtării ilegale* a suboficierilor militari din Clușiu. Bieții recruți dela sate — se dice în acest articol — sunt dați pradă pe mâna unor căprari îngâmfaiți și inchipuiți, cari pe sine se cred a fi nu știu ce domni mari, ér pe supușii lor îi tractează ca pe nise dobitoce. Ei nu bagă în seamă legea militară, care opresce bătaia cu desăvârșire, ci pe bieții feciori îi bat și tiranizează până la sânge, ba așa sunt de tirani, încât de frica răsunării lor, bieții feciori își înecă durerea în piept și nu cutéză nici măcar a denunța faptul înaintea judecâței.

—x—

Ministeriul unguresc a terminat noua împărțire a districtelor inginerilor superiori. Șeful districtului format din comitatele Alba inferioară, Sibiu, Făgăraș, Târnava mare și Târnava mică va fi, provisoriu, inginerul superior Alexandru Hartig în Sibiu, al districtului format din comitatele Brașov, Trei-scaune, Ciuc, Odérheiu și Mureșiu-Turda inginerul superior Adolf Egelmayr în Odorheiu de Săcesc, al districtului format din comitatele Bistrița-Năsăud, Solnoc-Doboca, Cojocna și Turda-Arieșu inginerul superior Iosef Bucsi în Clușiu.

—x—

Pe locul de pășune de lângă Cușma, un păstor a găsit la o adâncime de o urmă un *pocalu* frumos lucrat și mai multe *seceri de bronz*. Aceste obiecte au fost cumparate și dăruite gimnasiului din Bistrița.

—x—

Cetim în „Răsboiul“: „Comisia română-austro-ungară însărcinată cu regularea granițelor între România și Austro-Ungaria și-a întrerupt lucrările, din cauza óre-cărór neînțelegeri ivite între delegați.“

—x—

Cea mai efînă carne se vinde în Măeruşul săcesc; un chilogr. carne de vită costă 11 cr.

—x—

„Ellenzék“ într-un articol de fond dă espreziune păreri sale de rău, că din cauza lipsei unei *armate unguresc*, Ungaria nu este în poziția de a-și pute apăra interesele sale în afară, de a înfrânge atacurile inamicilor și de a înăbuși cu propria putere o eventuală revoluție internă. — Ce dracu, departe au ajuns lucrurile! Nu cumva cei dela „Ellenzék“ au de gând să facă revoluție?

—x—

Érăși a mai „pricopsit“ ministrul Trefort pe 5 preoți gr. or. cu câte 50 fl. — Câtă lăcomie!

—x—

„Bomba“ din Brăila spune că, în cursul săptămânei trecute, s'au exportat din portul Brăilei următoarele vite pentru Italia: 1. Vaporul „Dethmarschen“ sub pavilion german, a încărcat pe bord 405 boi, 419 berbeci și 25 rimători. 2. Vaporul „Saxon-Brion“ sub pavilion englez, 110 boi, și 3. Vaporul „George Fi-

scher“, sub pavilion englez, 30 boi, 50 vaci 200 rimători și 5000 kgr. nuc. Esportarea s'a făcut de d-nii *Gehelesen* proprietarul vaporului *Dethmarschen*, *Petricioni* și casa Comercială agricolă *Cirio*.

—x—

Ephoria spitalelor civile (serviciul bunurilor) din Bucuresci face cunoscut, că hotelul vechiu din orașul *Sinaia*, districtul Prahova, proprietate a casei spitalelor, urmând a se închiria împreună cu dependențele sale, pe un nou termen de trei sau cinci ani începând dela 1 Aprilie 1887, pentru acest sfârșit se va ține licitația la Ephoria în Bucuresci, strada Colței Nr. 38, în ziua de 10 Decembrie viitor, orele 10 dimineața, când se vor vedea și condițiunile relative. Tot în aceeași zi, de 10 Decembrie, se va ține licitația la Ephoria și pentru vânzarea de veci a acestui hotel cu dependențele și locul lor, conform condițiunilor relative ce se pot vedea la Ephoria în orice zi și oră de lucru, ér suma cu care se va adjuca și confirma acestu imobil, se va răspunde de cumpărător odată séu cu amortimentu, care se nu trecă peste șeci ani, și cu procentu de 7 la sută până la achitare

—x—

Guvernul turcesc a ordonat tuturor oficiilor, a închide toate școlile deschise de iesuiți fără concesiunea guvernului; a interdice deschiderea altor școli din partea lor pe viitor și a veghia strictu asupra instrucțiunii în școlile iesuitice autorizate de mai demult.

—x—

Astă sêră, Mercuri, trupa teatrală germană va juca „Der Bettelstudent“, mare operetă în 3 acte, de F. Zell și R. Genée.

Cestiunea continuității Românilor în Dacia înaintea Congresului orientaliștilor din Viena.

Trebue că a pățit'o rău de totu „învățatul“ istoric unguer Hunfalvy-Hundsorfer! Pécăt că nu s'a găsit cineva, care se descrie momentul când d. Hunfalvy, înfundat de d. Hașdeu, n'a mai putut vorbi, ci abia mai îngâna câte o vorbă. De altmintrelea a fost o bună lecțiune dată „istoricului“ unguer. Intre patrioți pôte fi aplaudat, dér între adevărați învățați se face de risu. Éta ce cetim în „Convorbirile Literare“:

Nu puțin sgomotu s'a făcutu șilele trecute despre o lucrare, pe care ar fi cetit'o d. *Hunfalvy* în Congresul orientaliștilor dela Viena și în care acestu învățat unguer se silece a dovedi, cumcă naționalitatea română e nouă în Dacia lui Traianu, venit tardiu de peste Dunăre, născută în Balcani și mai câte altele. Este adevăratu, că lucrarea în cestiune era scrisă și gata de a fi comunicată Congresului, dér cetit'a n'a fost în realitate decâtu numai un felu de introducere, ér restul a rămasu necitit, și éta pentru ce:

Din dată ce d. Hunfalvy începuse ași desfășura teoria, d. B. P. *Hașdău* s'a sculat, cerându-i voi de alu întrerupe pentru a-i pune o întrebare. D. Hunfalvy consimțind, d. Hașdeu l'a întrebat: De ce óre calul scopit se chiamă *hongre*, adecă „Unguru“? Fiindcă meșteșugul scopirii cailor era foarte îndatinat pe țermul stingu alu Dunării de jos în totu cursul veacului de mijloc, începând încă din secolul alu IV-lea, după mărturia lui Ammian Marcellin, astfel că Francesii, căpătând cai scopiți de prin Ungaria, i-au numit *hongres*.

Acestu cuvânt ar fi de ajunsu elu singuru pentru a dovedi, că în veacul de mijloc Ungurii locuiau în patria lor de astăzi, decât neștine s'ar apuca cumva a născoci o teoriă contrară. Dér atunci este și mai sigur, că Români sunt la rólele Carpaților celu puțin totu atât de vechi ca Ungurii, căci în întreaga Europă centrală și nordică calul scopit nu se chiamă „Unguru“ ca franțuzesce, ci „Romănu“, nemșesce *Wallach*, în limba svediană *valack*, în limba litvană *volukas*, în toate dialecele slavice dela nord și numai dela nord *valah* și *voloh*, fiindcă în întreaga Europă centrală și nordică acestu felu de cai se aduceau în veacul de mijloc, fără intervențiunea Ungurilor, deadreptul dela Romăni, prin urmare Romăni locuiau aci, ér nu peste Dunăre.

D. Hunfalvy nu scia ce să răspundă la o întrebare atât de pragmatică, când éta se scólă d. profesorul Alfred Ludvig dela Praga, ridicându o altă obiecțiune. Déca — dice renumitul sanscritist boem — decât Romăni ar fi venit din Bulgaria, atunci capitalele lor cele mai vechi ar fi fostu aprópe de Dunăre, pe când istoria ni le arată din contră la nord, în Carpați și pogorirea de acolo urméză cu multu mai tardiu.

Ambele intreruperi au produsu o senzațiune atât de învederată între ascultători și au incurcatu atât de rău pe d. Hunfalvy, încât elu abia a putut să îngâne de câteva óri câte un „nu știu“ séu „cestiunea trebue studiată“, și apoi a declarat, că nu mai citește memoriul séu fiindu pré lungu, ci-lu depune pe biurou pentru a fi publicat în buletin.

Éta totu ce a făcutu învățatul unguer, dér nu încă totu ce i s'a făcutu lui, căci peste trei zile, dinaintea acelorasi membri ai Congresului, d. Hașdeu a cetit'o lucrare a sa „Sur les éléments turcs en roumain“, în care din nou prin alte argumente a combătutu teoria d-lui Hunfalvy, fiindu aplaudat și fără a se ridica o singură voce împotriva.

Deși, 4 Noemvre 1886.

Cu vină bucuria vinu a avisa pe on. publicu cetitoru, cumcă *școla română din Deși* funcționează, prelegerile s'au început, copiii au unde învăța carte.

Că s'a putut face această școlă acum și aici este multu, considerându împrejurările locale, indiferentismul și egoismul unora, lipsa de spirit și de zel al altora apoi miseria masei poporului nostru.

Pronia divină însă a ajutat catorva ómeni mai întreprinzători, mai îndrăzneți, cari s'au pus la lucru, au esoperat totu, și iată școla română din Deși, din materialu solidu edificat, cu unu exterioru frumos, spațios și luminos este gata și dată sacralu ei scopu cultivarea neamului românesc!

În Dumineca din 31 Octomvre 1886 după serviciul divin la 11 óre a. m. numerosu poporu în frunte cu protopopul, inteligența, învățatorul și elevii scolari venind dela biserică la școla cea nouă, în ulița poștei aceea s'a săntit prin stropirea cu apă, servindu-se așa numita osfeștăniă, — și s'a cântat însuleșitorea cântare rituală „Împérate cerescu!“

D. protopopu Ioan *Vele* ținu vorbirea de deschiderea școlei arătându lipsa creșterei și culturai; acestea se câștigă prin școlă, care în mare proporțiune s'a ridicat din darul de 450 fl. v. a. alui Vasile *Filip*, alu căruia nume ilu pomenesce cu pietate, și amintirea fiăi eternă; mulțami tuturor patronilor, confăptuitorilor și sprijinitorilor la ridicarea acestei școle, — curatori mei bisericesci, membrilor senatului scolaru, comisiunei de edificare esmisă în frunte cu d. avocatul Augustin

FOILETONU.

Unu firu de pèru alb.

— Novela. —

Intr'una din zilele lui Maiu, desdediminéță, când e somnul mai dulce, mă trezesc unu espresu, poreclit la noi — „trocaru“, — și-mi imănăză o scrisóre.

Desfac plicul și cu ochii pe jumătate deschiși cetsesc următoarele rânduri:

„Scumpul meu amicu!

„Înainte de a părăsi romanticu Brașov pentru totdeuna, îți dicu unu rămasu bun. Am trăit câteva timp în iluziuni; trăind între voi, am visat unu vis dulce... și acum trez și deșteptu plec pe calea realității fără speranțe și cu inima sdrobotă... Focul sântei iubiri s'a stins din peptul meu setos după fericire. Acum plec fără scop în lumea largă și de aci înainte voi orbeca în intristătorul întunecă... până mă voi sfârși și eu. Totu ce am crețut și am sperat s'a nimicit într'unu momentu nefericitu printr'o întâmplare a sorții“ — — —

„Acum sunt redat érá liberei cugetări și minții liniscite... nu sunt nici nebun... nici ridicul...! Adio, adio, iubite... nu scriu la revedere, că nu am speranță, precum nu am timp să-ți scriu mai pe largu întem-

plarea, căci trenul plécă — și eu trebue să fug de aici. — Te îmbrățișeză: — Corneliu.“

Cetind până în fine aceste rânduri m'am deșteptat de totu; — ba m'au prinsu fiori reci și o îngrijire serioasă: că ce s'a întâmplat cu amicul meu?

Ilu cunoseam și-lu sciam ca pe unu omu serios... și aceste rânduri neînțelese!? Am tresărit la cugetul: că óre nu s'a suintit...!?

— Cine ț-a dat această scrisóre? ilu întreb pe expresu cu nerăbdare.

— Unu fecioru dela hotelul „Bucuresci“, — imi răspunde.

— Și ce a țis?

— Să aduc scrisórea acésta aci la D-vóstră.

— Ai vățut pe domnul acela. care a scris scrisórea?!

— Nu, — răspunde cu liniște.

Mai cetesc odată scrisórea, sé-i înțeleg cuprinsul și sé mă convingu, decât Corneliu o-a scris. — Éra în adevér scrisórea lui. Am cetit'o cu încordare a doua óră, a treia óră, dér n'am înțelesu mai multu, decâtu la prima cetire.

— Care tren plécă acum mai curéndu? ilu întreb érá pe espresu.

— Celu spre România, — imi răspunde.

— Du-te și îndată mă-adă o birjă să mergu la gară! — îi poruncescu sărind din patu.

Espresul s'a dus, — eu fără a mă spála și pieptena mă îmbracă și peste câteva secunde mă arunc în birja comandată și alergu la gară să vățu, sé mă convingu ce s'a întâmplat cu pretinul meu.

*

Éra o diminéță frumoasă, dér cam rëcorosă: asupra orașului domnea o tăcere tainică, stradele liniștite și góle: toate aceste, apoi îngrijirea pentru amicul meu mă-au făcutu o impresiune neplăcută, așa că, când am sosit în gară, eram de totu indispus.

Aici éra o lume pestriță, totu felul de ómeni. Cu greu am putut străbate dintr'o sală în alta; dér amicul meu nu era nicăiri. — Aergu pe peronu.

Corneliu se preumbla cu pași repeși și cu nerăbdare. Când m'a țăritu, s'a apropiat de mine, mă-a strinsu mâna cu emoțiune dicéndu:

— Pré multă atenziune ai pentru mine... ț-i-a stricat somnul pentru unu netrebnicu... Am cugetat, că pe când vei ceti scrisórea mea, eu voi fi departe preste hotaru...

— Și ce te alungă așa pe neșteptate preste hotaru? ilu intrerup.

— Unu firu de pèru alb! — imi răspunde cu unu suris amar și cu o voce sarbedă.

Munteanu, curatorului primar Teodor Colceriu și tutoror celor cari multu au ostenit, măestrilor I. Sichișianu și G. Suleanu, ambii români, cari au lucrat solid și omenesce școlă.

Junele docente d. Androne Petri a cântat apoi în onora contribuitorilor la această școlă, cu elevii săi, următoarea poezie ocașională:

Inima cea bună, bunătatea Voastră
Ce ne-ajută școlă și miseria noastră;
Ca nobele sante, voru fi neuitate
Ca nisce flori mândre, in seculi păstrate.

In câmpul vieții pentru acestu bine
S'aveți fericire, totu zilele senine;
Să Vă dea ceriul multă bunătate
Să mai puteți face și școlilor parte!*)

După aceea luă cuvântul d. avocatul Gabrielu Manu, care, emoționat și cu tonul său sonor, vorbi despre folosul școlii și începând cu „in unire puterea creșce,” și „voesce și va fi dovă cum se putu efectua prin unirea tutoror și in fața miseriei și a altor obstacole a secera victoria in ajungerea scopurilor mărețe începute cu voință tare. Indemnă poporul la unire in toate lucrurile, la conțelegere imprumutată și la voință tare și nestrămutată, cu cuvintele cele mai convingătoare, isvorite din inima sa românescă.

Mulțami și D-sa tutoror contribuitorilor și cu preferință acelor frați români din depărtare, de preste văi și munți, cari ne întinseră insemnatul ajutor de 410 fl. v. a. tocmai in momentele cele mai critice. (Veți „Gaz. Transilv.” Nrii. 129 și 207 din 1886.)

In urma acestei cuvântări s'au făcutu următoarele contribuiri dela domni: Gabrielu Manu avocatul 3 fl., Augustinu Munteanu 4 fl., Petru Mureșianu, Alexa Bogdanu, Georgiu Gavriluțu, d-na Frank Iános, Vasile Bene, Ioan Sichișianu, Marta Micanu câte 1 fl.; Teodoru Bunicu 50 cr.; Marișca Borzasi 50 cr.; Nicolae Bene 40 cr.; Laurentiu Michesiu învățătoru 30 cr.; Marișca Bodia 25 cr.; Mihaiu Moldovanu 20 cr. Irina Micanu 20 cr.; Ioan Șiolocu 20 cr.; Maria Micanu 20 cr., suma 16 fl. 32 cr. v. a. spre inzeștrarea internă a școlii cu celea de lipșă.

Festivitatea se termină la 1 oră p. m. și publicul se depărta pre la ale sale

Incheindu-mi raportul imbucurător observu, că ar fi timpul supremu să provedem această școlă nu numai cu rechisitele și mobilierul internu necesar și prescriș prin legile școlare, ci să punem temelul și la unu *fondu școlar*, din care să se plătescă regulat salariul învățătoru, ce ar fi de dorit să se rēdice dela 200 la 300 fl. v. a.

Să sperăm, că și acestea se voru putea toate esopera cu timpul!

Dumnezeu cu noi și cu cauza instrucțiunii poporului român!

Puterea armată a Austro-Ungariei.

Cetitorii noștri își voru fi aducend încă aminte de o broșură ce a apărut in Lipsca, cu intențiunea vedită de a calumnia armata austro-ungară. Broșura această a formatu și obiectu de discuțiune intr'una din ședințele delegațiunii, declarand ministru de rășboiu comunu, că acea broșură conține o mulțimă de neadevăruri. Ca răspuns la această broșură, a apărut acum la Luckhardt in Berlinu o scriere intitulată „Puterea armată a Austro-Ungariei.”

*) Veți-o publicată in Nr. 3, 1886 in „Sionul românesc”

mată a Austro-Ungariei in a douăsprezece oră cum este”. Autorul acestei scrieri, — a cărei precuventare e datată din Brunn, e unu ofiteru austro-ungaru.

Autorul ia sub scutul său pe creatorul organizațiunii actuale, pe contele Bylandt-Rheidt, in contra atacurilor cuprinse in pamfletul tipăritu de Vigand. Elu inșiră toate reorganizarile întemplete in decursul activității de 10 ani a ministru de rășboiu. S'au făcutu multe reforme, și autorul cu totu dreptul laudă ridicarea cualitativă și cuantitativă a armatei, mai alesu considerand, ce puține mijloce îi stau la dispoziți contele Bylandt-Rheidt. După ce respinge afirmarea, că in corpul ofiterescu s'ar propaga ideile socialiste, trece autorul la capitulu mobilizării și dice, că împărțirea teritorială s'ar fi făcutu anume cu scopul de a se putea face o grabnică mobilizare. Mai alesu se dovedesce referitor la poziți Galiției, care ar fi de o mare importanță militară pentru Rusia, că afirmarea cuprinsă in broșura lui Vigand: Austro-Ungaria ar putu opune celor 22 regimente de cavaleria rusesă numai 8 regimente de cavaleria in Polonia-rusească, că nu corespondu adevărului pentru că nu se află 22 regimente rusesă de cavaleria in Polonia-rusească, ci numai 18, apoi proporți e numai 3 față cu 2, căci regimentele rusesă de cavaleria consistă numai din 4, pre când cele austriace, consistă din 6 escadrone. Mai alesu arată autorul broșurei din cestiune, că Austro-Ungaria are drumuri de feru cu multu mai multe, prin urmare comunicați e multu mai dezvoltată decât a Rusiei. Mare pond se pune pe susținerea disciplinei in armata comună, care e in stare a cumpeni toate scăderile născute prin conglomeratul de naționalități ce aparțin armatei. Broșura această combate in toate broșura lui Vigand, dovedind pretutindenea contrarul celorlalte șise de acesta. La sfirșit se spune convingerea, că numai ură personală a fostu cauza aparițiunii broșurei lui Vigand.

Ultime sciri.

Sofia, 14 Noemvre. Printr'unu ucazu, soldații din regimentul de infanteria Strumsky și din regimentul de artileria 1, cari au luat parte la revoluțiunea dela 21 Augustu, suntu grațiați in considerarea meritelor câștigate in luptele dela Slivnița și Pirotu. Unu altu ucazu transformă tribunalele militare, din locurile in care există starea de asediu, in tribunale de rășboiu campestre.

Sofia, 15 Noemvre. *Kaulbars cere printr'o notă, fiindu că unu cavastu beatu alu consulatului rusu din Filipopolu a fostu arestatu, destituirea comandantului de brigadă și alu orașului Filipopolu, aspra pedepsire a celorlalți vinovați și salutare stégului rusu de pe consulatul rusescu. Pentru răspunderea acestei note fixăz Kaulbars ziua de 17 curentu.*

Petersburgu, 14 Noemvre. — *Grașdanin scrie că alegerea prințului de Mingrelia ar fi foarte fericită. Elu e incarnațiunea unei definitive rezolvări a cestiunii bulgare. Indată ce Nicolae Dadian va intra in Bulgaria cu o suită rusă, cu unu ministru de rășboiu rusu, cu oficeri ruși, cu câteva bataliune și sotnii de cazaci, va trebui înlăturată constituți bulgară; mai departe se se alegă cu precauțiune funcționari potriviți pentru Bulgaria.*

Petersburgu, 14 Noemvre. — „*Novoje Vremja*” și „*Novosti*” critică discursul conțelui Kalnoky nefavorabilu și suntu de părere că tonul

cu două sensuri alu acelaia nu pōte oferi o garanțiă tare păcii.

DIVERSE.

O dramă sângerōsă. — In dimineța zilei de 7 Noemvre s. n. s'a petrecut o sângerōsă dramă familiară in casa papucarului Wilpert din Bazinu. Wilpert își temea forte multu nevasta, pe care o iubea cu unu turbatu amoru, măcaru că era deja de 45 ani și avu 6 copii. Acestă patimă nefericită ilu hotări la unu act inșpăimântătoru. In dimineța Duminecei de 7 Noemvre se apropiă de patul in care durmia nevastă-sa și pentru ca să nu mai pōtă fi iubită de nimenea, luă unu briciu și i taiă nasul. Nefericita deșteptându-se din somn strigă după ajutoru. Atunci Wilpert se aruncă in patul nevastei sale și tăindu-și vinele dela mână, picioare și grumați in scurtu timpu își dete sufletul. Prin o scrisore a lui aflată după mōrte se descoperi motivul faptului. Se presupune că Wilpert a comis fapta intr'unu esecu de nebuniă.

Poveste americană. — Unu balonu, in care se află unu aeronautu, plutesce in aeru la o înălțime de patru sute metri. Aeronautul, privind cu ochianul in jos, vede pe soția sa in brațele unui amic. Atunci, neascultand decât indignarea sa, strigă: — „Ah! mizerabile! de astă dată te-am prinsu... și n'ai să'mi mai scapi!”... Și pentru a i surprinde in flagrantu delictu, se aruncă jos din balonu.

Bibliografiă.

Școlă și Familia, foia pentru creșcere și învățământu, apare de două ori pe lună in Brașov. Directoru: *Stefanu Iosifu*; Redactoru răspundătoru: *Ioan Dariu*. — Nr. 13 dela 1 (13) Noemvre conține: Disciplina in școlă (urmare) — Educațiunea (urmare) de I. Dariu. — In ce constă adevărată cultură a spiritului și care e nobleța inimei? — Câteva observări relative la creșcere copiilor in școlă și in casa părintească (urmare), de I. Dragomiru. — Pétra înțelepciunei in școlă și familiă (sentințe, maxime și proverbe) de I. Dariu. — Oda de d. V. Alexandri, recitată cu ocașiunea sfințirii Catedralei dela Curtea de Argeșu. — Stupăritul (urmare) de Constantin Dimianu. Gimnastica la Elini. — Diverse.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 3 Noemvre st. v. 1886.

	Cump.	vend.
Renta română (5%)	91—	92 1/2
Renta rom. amort. (5%)	93 1/4	94 1/4
„ convert. (6%)	85 3/4	86 1/4
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	35—
Credit fonc. rural (7%)	103 1/2	104—
„ „ „ (5%)	87 1/2	88—
„ „ urban (7%)	101 1/2	102—
„ „ „ (6%)	92—	93—
„ „ „ (5%)	84—	84 1/2
Banca națională a României 500 Lei	1015	1025
Ac. de asig. Dacia-Rom.	288	270
„ „ Națională	210	215
Auru contra bilete de banca	16.—	16.25
Bancnote austriace contra aur.	2.03—	2.04

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei” a 5 cr. se potu cumpăra in totungeria lui I. GROSS, și in librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu Dr. Aurel Mureșianu

Vorbindu elu aceste cuvinte, l'am privit in față și m'am îngrozit de ce am cetit in ea. Presupunerea mea era confirmată.

Fața lui — de altcum senină și simpatică — de minune schimosită, pērul incălcit, barba in disordine, nepeptenată, ochii turburi și rățăcitori, totă aparința lui neaplicabilă. Se vedea obositu și nedormitu. Stam umit in fața lui, mă temeam să-l întreb că ce are?

Din perplesitatea această m'a treșit sunetul clopotului, care suna a doua oră.

— Adio.... adio — imi dice stringendu-mi mâna, trenul plecă.

Atunci imi veni o idee bună.

— Incă nu ne despărțim îi reflectezu eu, te petrec până la cea mai deapropo stațiă.

— E frumōsă din partea ta această dovadă de amicită, — continuă elu cu o voce mulțamitoare

Intr'aceea fața-i, schimbată până acum, i se însenină și ochii i se limpediră.

— Dér când ț-am dat eu ocașiă vr'odată — îi dice eu liniștindu-lu — să te'ndoiesci de amicită mea?

— Nu mi-ai dat — răspunde elu totu mai liniștitu.

Cu inima liniștită am observat atunci, că Corneliu nu-i perdut... dér că are o adencă durere. — Și luându-l de brațu ne-am urcat in trenu, și ne-am așe-

datu intr'unu cupeu numai amēndoi. — Clopotul a sunat și a treia oră și trenul a plecat — — —!

*

Sburam repede peste șesul întinsu, apropiandu-ne de maiestoșii Carpați.

Am trecut prin o vale pitorescă. Sorele era deja susu pe bolta ceriului și rēversa rașe aurii pe vērfulile înalte ale munților. Din păduri se audia cântecul paserilor; pe ferēștra deschisă a cupeului se strecura unu aeru curat și balsamicu din valea prin care treceam. — Eu și Corneliu eram confundați in gânduri și nu scoteam nici unu cuvântu din gură.

Nu-lu conturbam in cugetările sale, fiind că vedeam, că cu câtu ne depărțam, cu atata părea mai liniștitu.

— Iubescu și admiru multu natura, — dice elu intrerupend deodată tăcerea. — Aerul acesta curat din munți m'a redat eră simțirilor... Cântecul voiosu alu paserilor — imi redeșteptă amintiri plăcute — zile de fericire — când cântam și eu!...

— Și ce întemplare ț-a pricinuit supărarea această neobicinuită ție, ce te alungă dela noi? — ilu întreb cu încredere pe amiculu meu.

— Unu firu de pēru alb, frate! Da, unu firu de pēru alb mi-a nimicitu toate speranțele inchipuite — și pierdendu-mi intr'unu momentu totu — — — nu te mira

că stă inaintea ta unu nefericitu! — Nu, — continuă mai liniștitu, — nu unu nefericitu, ci unu învingătoru, da, unu rar erou alu societății moderne, care a avut taria — — — a avut curagiul ca cu mintea rece: să își învingă inima sburdalnică și să își înfrēneze sentimentele pasionate... — Și victoria această s'a raportat printr'unu firu de pēru alb!

Așa vorbia amiculu meu, ca răspuns la întrebarea ce i-am pus, cu o voce hotărâtă și se parea a fi satisfăcut. Eu ilu ascultam cu uimire. Nu înțelegeam nimic din purtarea, din vorbele lui. Elu a observat această și continuă:

— Tu te miri de purtarea mea, nu-i așa? Ești curios să șii că ce mă alungă pe mine dela voi?

— Da, sunt tare curios, — îi răspund.

— Nu ai vedut tu iconele ce le vendu pe la voi Italianii la țerguri, că pe Adam și Eva îi alungă din raiu unu āngeru, — apoi și pe mine mă alungă unu āngeru...

— Cu pēru alb? — ilu intrerupu eu.

— Ah, nu; āngeri suntu toți tineri... și chiar asta-i lucru naibii, — imi răspunde glumind. Dér să-ți enarezu o istoriōră despre unu tineru și drăgălașu āngeru, credu că te va interesa, căci multu, prē multu m'a interesat in zilele trecute și pe mine.

— Da, mă va interesa, — ilu asigurazu eu, — Vorbesce, — te ascult. (Va urma).

Cursul la bursa de Viena

din 16 Noembrie st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Rentă de aur, Imprumutul căilor ferate, Amortisarea datoriei etc.

Cursul pieței Brașov

din 17 Noembrie st. n. 1886

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'or etc.

Care nu se crede în reclame- 1-3

Inșelătoare

ci voesce ca pentru banii săi să fie servit în mod solid, să comande catalogul-generalul, anulul alt XX. conținând articole de galanterie...

Etablissement Rix, Wien, II.

„Albina,” institut de credit și economii, Sibiu.

Publicațiune

în sensul articolului de lege XXXVI. din anul 1876 §. 29.

- 1. Suma scrisurilor fonciari pusă în circulație cu 30 Octomvrie 1886 e de . . . fl. 1,016.700 cr. —
2. Pretensiunile institutului de împrumut ipototecare cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciari sunt de . . . fl. 1,016.781 cr. 67
3. Valoarea ipototecelor luate de basă la susnumitele împrumut ipototecare e de . . . fl. 4,402.270 cr. —
4. În sensul §. 97 din statute „fondul special” pentru asigurarea scrisurilor fonciari este de . fl. 317.600 cr. 40

Direcțiunea.

Avisul d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fașia sub care au primitu țiarul nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa la-muritu și să arate și posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS”

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potu face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugăm a ni se trimite exactu arătându-se și posta ultimă.

PREȚULU ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

- pe trei luni 3 fl. —
„ șese luni 6 fl. —
„ unu anu 12 fl. —

Pentru România și străinătate.

- pe trei luni 10 franci
„ șese luni 20 „
„ unu anu 40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvrie st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș. Each section contains train schedules with columns for train type, departure times, and destinations.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.